

СТ А Н О В И Щ Е

От доц. д-р Стоянка Цвяткова Желева-Попова, д.м.

Относно: Дисертационен труд на тема „ПРЕДОТВРАТИМАТА СМЪРТНОСТ КАТО ИНДИКАТОР ЗА ОЦЕНКА НА НАЦИОНАЛНИТЕ ЗДРАВНИ СИСТЕМИ В СТРАНИТЕ ОТ ЦЕНТРАЛНА И ИЗТОЧНА ЕВРОПА ПО ВРЕМЕ НА СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ ПРЕХОД” за присъждане на НС “Доктор на науките”

Област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт

Професионално направление 7.1. Медицина

Автор: доц. д-р Анжелика Спасова Велкова, д.м.

Със Заповед № 108/ 25.01.2012г на Ректора на МУ-Плевен съм определена да представя становище относно дисертационния труд на доц. д-р Анжелика Спасова Велкова, д.м., за присъждане на НС “Доктор на науките”.

Доц. Анжелика Велкова завършва ВМИ-Плевен през 1988г. специалност – медицина. От 1989г. до 2004г. е асистент, старши и главен асистент в катедрата по Социална медицина на МУ-Плевен. От 2005г освен учебните изпълнява и административни функции - Зам. Декан по учебната дейност на Факултета по обществено здраве, а от 2009г. е Зам. Ректор по Европейска интеграция и международно сътрудничество.

Доц. Велкова има придобита специалност по Социална медицина и здравен мениджмънт, Магистърска степен по епидемиология на общественото здраве (Университета в Ротердам) и многобройни специализации у нас и в чужбина. Тя е ръководител и водещ изследовател в 5 научни проекта и консултант по над 100 проекта. Научен консултант е при разработването на 15 дисертационни труда в МУ-Плевен. Доц. Велкова е Председател на Комисията по етика на научно-изследователската дейност в МУ-Плевен, Председател на комисията по акредитация на проект за разкриване на Факултета по здравни грижи към МУ-Плевен.

Дисертационният труд е разработен в обем от 318 стр., илюстриран със 116 таблици и 158 графики. Библиографската справка съдържа 493 литературни източника, 475 от които на латиница.

Оценка на актуалността на темата. Времето на търсене на най-ефективни модели на здравеопазни системи изисква прилагането на нови адекватни количествени показатели за анализ и оценка на тяхната дейност. В този смисъл прилагането на концепцията за Предотвратима със здравни интервенции

смъртност (ПЗИС) е твърде авангардна за нашите условия. От друга страна изследването на доц. Велкова прилага сравнително този индикатор в търсене на обяснение за разширяващото се неравенство в здравето на населението в държавите на Западна Европа и Централно-източна Европа. На трето място изследването обхваща периода на социално-икономически преход в България, като част от ЦИЕС, характеризиращ се с влошаване на популационното здраве. Всичко това определя актуалността и значимостта на темата.

Оценка на резултатите

Проучена е динамиката на отделните причини за ПЗИС в България за периода 1980-2004г. Динамиката на съставните компоненти на ПЗИС показва при мъжете намаление с 20.2%, а при жените с 30% на ПЛС и нарастване на ППС с 23.9% при мъжете и без промяна при жените, което потвърждава negliжирането на първичната и вторична профилактика у нас. Отдиференцирани са рисковите възрастово-полови групи.

Разгледана по периоди ПЛС при мъжете и жените в СЦИЕ и СЗЕ дава възможност да се формират няколко модела на динамика в централно и източно-европейските страни.

Определен е приноса на ПЗИС в СЦИЕ за промените на детската смъртност през социално-икономическия преход, показващ задълбочаване на различията както със СЗЕ, така и между отделните СЦИЕ.

В търсене на причините за наблюдаваната динамика в индикаторите за ПЗИС в СЦИЕ е приложено математическо моделиране за количествена оценка на влиянието на някои социално-икономически фактори по държави.

Оценка на приносите

Приносите в оригиналната разработка на Анжелика Велкова могат да бъдат разделени на методологически и теоретико-приложни

Авторката прилага оригинална методика, включвайки ПЗИС и неговите компоненти за количествена оценка на приноса на здравните системи за подобряване на здравето. В същото време тя подлага на анализ използването на този индикатор, посочва неговите ограничения и прави препоръки за подобряване валидността на данните, което издава едно много задълбочено познаване на теорията на проблема. Отчитайки сложността на явленията доц. Велкова прави и

качествена оценка на влиянието на социално-икономическите фактори върху ПЗИС и нейните компоненти.

Приноси с научно-приложен характер е проследяването на динамиката на смъртността от 33 предотвратими състояния за значително дълъг – 25 годишен период от време. Предоставени са доказателства за рисковите възрастово-полови групи и приоритетни заболявания, по отношение на които здравната система би могла да бъде по-ефективна.

Направен е сравнителен анализ на ПЗИС за оценка приноста на националните здравеопазни системи в страните от ЦИЕ, а сравнението със СЗЕ посочва резервите в здравеопазните системи на СЦИЕ, които биха подобрили СППЖ в тези страни и биха намалили различията в здравния статус в двете общности.

Резултатите и приносите са широко оповестени – във връзка с дисертацията са публикувани и изнесени 12 доклада, 4 от които в чужбина, включително списание с импакт фактор.

Заклучение

Безусловната актуалност, приложеният богат и модерен методологически подход, позволяващ постигане на поставените цели и получените резултати прави настоящата разработка дисертабилна. Считаю, че постиженията покриват изискванията за придобиване на научната степен „доктор на науките”

Доц. Велкова има богата изследователска дейност – освен дисертационният труд за придобиване на ОНС “доктор”, тя участва в 5 учебника и 2 монографии. Автор е на 92 пълнотекстови публикации в научни списания и рецензирани сборници, 17, от които в чуждестранни издания. Има участия в 29 научни форума у нас и 8 в чужбина. Нейни публикации са широко цитирани в наша и чужда литература, общият ѝ IF е 27,484.

Всичко това ми дава безспорни основания да дам положителния си вот за присъждане на доц. д-р Анжелика Спасова Велкова научната степен „доктор на науките”

Изготвил становището:

/доц. д-р Стоянка Попова, д.м./

20.02.2012г